

Прометей, 1993. – 156 с.

5. Ключева Е.В. Методическая система проектирования и использования инновационных средств обучения в профессиональной подготовке студентов педвузов: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.08. – Тольятти, 2001.

6. Слостенин В.А., Руденко Н.Г. О личностно-ориентированных технологиях подготовки учителя // Педагог. – 1997. - №3. – С. 15-19.

7. Таланцев А.Н. Дефицит двигательной активности у студентов ИФК и методы его компенсации на основе учета оздоровительной эффективности нагрузок: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. – Малаховка, 2000.

Бінецький Д. О.

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова

ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ ІНСТИТУТІВ НПУ ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА НА ЗАНЯТТЯХ З БАСКЕТБОЛУ В ДИСЦИПЛІНІ ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА

В роботі розглянуто питання підвищення результативності ігрової діяльності у студентів гуманітарних інститутів НПУ імені М.П.Драгоманова на заняттях з баскетболу в дисципліні «Фізична культура». Доведено, що зростання результативності ігрової діяльності у студентів, які займаються баскетболом на заняттях з фізичної культури у вузі, пов'язано з вирішенням тактичних завдань. Це підвищує ефективність вирішення ігрових змагальних завдань і характеризується наступними показниками: збільшення точності ближніх кидків; зростання ефективності підбору м'яча; зменшення випадків втрати м'яча в нападі, зростання кількості результативних передач в нападі.

Ключові слова: студентський баскетбол, змагальна та ігрова діяльність студентів, фізичне виховання.

***Бінецький Д.А. Повышение результативности игровой деятельности у студентов гуманитарных институтов НПУ имени М.П. Драгоманова на занятиях по баскетболу в дисциплине физическая культура.** В работе рассмотрены вопросы повышения результативности игровой деятельности у студентов гуманитарных институтов НПУ имени М.П. Драгоманова на занятиях по баскетболу в дисциплине «Физическая культура». Доказано, что рост результативности игровой деятельности у студентов, которые занимаются баскетболом на занятиях по физической культуре в вузе, связано с решением тактических задач. Это повышает эффективность решения игровых соревновательных задач и характеризуется следующими показателями: увеличение точности ближних бросков, рост эффективности подбора мяча, уменьшение случаев потери мяча в нападении, рост количества результативных передач в нападении.*

Ключевые слова: студенческий баскетбол, соревновательная и игровая деятельность студентов, физическое воспитание.

***Binetskyi D.O. Improving the resultativity of playing activity of students of Humanities Institutes of NPU Dragomanov on classes of basketball in the discipline Physical culture.** We consider the issue of increasing the impact of play in students of humanities institutes NPU Dragomanov on classes of basketball in the discipline "Physical Culture". It is proved that the growth of productivity of student's game activity engaged in basketball lessons on physical training in high school connects with decisions of tactical problems. This increases the efficiency of solving problems of the playing competitive tasks and is characterized by following indicators: more accurate throws neighbors; increase the efficiency of selection of the ball; reduce the incidence of loss of the ball in the attack, the growing number of assists in the attack.*

Key words: student basket-ball, competition and playing activity of students, P.E.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій. Фізична культура представлена у вузах як навчальна дисципліна і найважливіший базовий компонент формування загальнокультурних і ряду професійних компетенцій майбутніх випускників. Вона сприяє гармонізації тілесної і духовної єдності людини, забезпечує формування таких загальнолюдських цінностей як здоров'я, фізичне і психічне благополуччя, фізичне удосконалення студентської молоді [5]. Відомо, що баскетбол, як гра та вид спорту, з'явився у студентському середовищі [2]. В даний час баскетболом займаються понад 250 млн. осіб. До структури Міжнародної Федерації баскетболу (ФІБА) входить 213 країн. Баскетбол як засіб фізичного виховання отримав широке застосування в різних ланках фізкультурно-спортивного руху. У системі освіти баскетбол, поряд з іншими видами спорту, включено до програми фізичного виховання всіх категорій учнівської молоді, включаючи вищу освіту. У вузах проводяться першості вищих навчальних закладів з баскетболу між різними інститутами, між курсами. Тому очевидна актуальність питання підвищення якості освітньої діяльності, вдосконалення методики навчання студентів гуманітарних інститутів НПУ імені М.П.Драгоманова навичкам гри в баскетбол [7]. Одним з засобів підвищення якості навчального процесу, а значить, й ефективності ігрових дій при навчанні баскетболу, може бути спеціалізована методика для студентів гуманітарних інститутів [6]. Тактичне мислення в баскетболі на відміну від інших видів спорту займає центральне місце в методиці навчання тактичним взаємодіям [2]. У зв'язку з цим підвищення результативності ігрової діяльності у баскетболі на заняттях з фізичної культури у студентів гуманітарних інститутах актуальне і своєчасне.

Мета дослідження: підвищення результативності ігрової діяльності у студентів гуманітарних інститутів НПУ імені М.П.Драгоманова на заняттях з баскетболу в дисципліні «Фізична культура».

Завдання дослідження:

1. Провести аналіз науково-методичної літератури, яка пов'язана з проблемами дослідження.
2. Організувати педагогічне спостереження за ігровою діяльністю у студентів на заняттях з фізичної культури в розділі «Баскетбол».

Матеріали та методи дослідження: Для вирішення поставлених завдань використовувалися наступні методи дослідження:

1. Теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел.
2. Педагогічне спостереження.
3. Спортивно-педагогічне тестування.
4. Педагогічний експеримент.
5. Статистична обробка експериментальних даних.

З обраної теми проведений аналіз літератури і вибір засобів для розвитку тактичного мислення студентів при навчанні гри в баскетбол. Дослідження проводилося на базі кафедри фізичного виховання і єдиноборств Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

У дослідженні взяли участь 38 студентів 1-го та 2-го курсу Інституту іноземної філології та Інституту педагогіки та психології: з них 19 студентів – контрольна група та 19 студентів – експериментальна. У зазначений період за контрольною та експериментальною групами були проведені спостереження, що дозволили визначити показники результативності ігрової діяльності. Також, у цих групах був визначений рівень фізичної та технічної підготовленості студентів. Розвиток тактичного мислення у студентів здійснювався у процесі навчальних занять з баскетболу. Педагогічне спостереження проводилося з метою визначення ефективності ігрової діяльності студентів у процесі проведення змагань з баскетболу. Фіксувалися штрафні кидки з середньої дистанції, кількість втрат м'яча, кількість підбирань м'яча, відскоків від щита суперника, кількість результативних (атакуючих) передач за допомогою спеціально розробленого протоколу.

Спортивно-педагогічне тестування проводилося в умовах навчально-тренувального процесу з баскетболу. У ньому взяло участь 38 студентів 1-го і 2-го курсу Інституту іноземної філології, Інституту педагогіки та психології. Спортивно-педагогічне тестування складалося з тестів з визначення фізичної та технічної підготовленості студентів вузу. У дослідженні використовувалося 7 тестів. Результати тестів фіксувалися в спеціальному протоколі.

Тест 1. Швидкість бігу.

Гравець виконує прямолінійний ривок на 20 м, стартуючи по сигналу через лицьові лінії майданчику. Виконується 1 спроба. Час фіксується до десятих часток секунди.

Тест 2. Швидкісна техніка.

Гравець виконує обведення змійкою трьох перешкод розміром 0,5х0,5 і висотою не менше 1 м, прямолінійно розташованих уздовж майданчика в центрі зони штрафних кидків і середньої лінії, закінчуючи обведення кидком в кошик. Ведення починається через лицьову лінію під щитом. Гравець обводить перешкоди, ведучи м'яч правою рукою, і кидає в кільце з-під щита довільним способом, бере інший м'яч, що лежить поза майданчиком, на відстані 0,5 м за лицьовою лінією під щитом, і продовжує тест у зворотній бік, ведучи м'яч лівою рукою, закінчуючи кидком з-під щита або кільця (час вимірюється з точністю до однієї десятої секунди).

Гравцю дається дві спроби з інтервалом 30 с, фіксується найкращий час. У разі неточного кидка спроба анулюється (в період відпочинку наступний гравець може виконати чергову спробу).

Тест 3. Швидкість і спритність захисних переміщень.

Гравець з баскетбольної захисної стійки послідовно, без пауз виконує ривки з вихідної точки 1, в точки 2, 3, 4, 5 і 6, обов'язково завдаючи удари

рукою по набивних м'ячах які лежать в цих точках, повертаючись кожен раз в точку 1, також завдаючи удару по набивному м'ячу, причому ривки з точки 1 в точки 2, 3, 4 виконуються обличчям вперед, повернення в точку 1 - спиною вперед, а з точки 1 в точки 5, 6 та назад - боком, приставними кроками. Секундомір зупиняється в момент удару гравцем по м'ячу у точці 1 при поверненні з точки 6. Гравцеві дається одна спроба.

Тест 4. Спеціальна витривалість.

Човниковий біг - п'ять разів уздовж майданчика від щита до щита, щоразу обов'язково торкаючись кільця або щита. У момент торкання вмикається або вимикається секундомір. Виконується 1 спроба. Час фіксується до десятих часток секунди.

Тест 5. Стабільність штрафних кидків

Гравець виконує двадцять кидків посліп у повній відповідності з правилами гри почергово в обидва щита, пересуваючись від щита до щита з веденням. Після перших двох кидків м'яч гравцю подає партнер, після третього він підбирає його сам. Загальний ліміт часу на тест – 4 хв. Враховується сумарна кількість влучень. У разі перевищення ліміту часу, тест анулюється. Тест можуть проводити одночасно два гравці, починаючи його біля протилежних щитів.

Тест 6. Стабільність кидків із середньої відстані.

Гравець послідовно виконує кидки з п'яти різних по відстані точок (4,5 м від проекції центру кільця). Всього виконується 10 кидків (з кожної точки по 2 кидки). Баскетболісти всі кидки обов'язково виконують в стрибку. Після кожного кидка гравець виходить до щита, підбирає м'яч, переходить з веденням на наступну точку і виконує черговий кидок. Точки знаходяться симетрично по обидві сторони щита на лінії, паралельній лицьовій і проходить через проекцію центру кільця, а також на лініях під кутом 45° і 90°. Кидки виконуються протягом 2,5 хв. із завданням оптимізувати їх швидкість і точність. Враховується кількість влучень.

Тест 7. Точність дальньої передачі м'яча у відрив.

Гравець, розташовуючись за лінією штрафного кидка, направляє м'яч у щит, виходить до щита, оволодіває м'ячем у відскоку і відразу ж направляє правою (або найсильнішою) рукою в мішень, розміром 1,5х 1,5м на висоті 1 м над рівнем майданчика. Фіксується кількість влучань м'яча в мішень з 10 передач правою або сильною рукою. Після проведення експерименту було виконано повторне педагогічне спостереження за ігровою діяльністю студентів експериментальної та контрольної групи. Отримані в результаті дослідження дані оброблялися за допомогою методів математичної статистики. Статистична обробка експериментальних даних здійснювалася з використанням пакета статистичної обробки STATGRAPICS Plus for Windows (згідно стандартними методиками).

Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)

Статистично достовірними вважалися результати при $p < 0,05$.

Результати дослідження. Аналіз результатів педагогічного спостереження за ігровою діяльністю студентів до педагогічного експерименту (табл. 1) виявив, що по всіх тестах істотних відмінностей у значеннях контрольної та експериментальної групи виділено не було. При цьому найбільшу різницю в значеннях ми визначили у тесті «Стабільність штрафних кидків». Тут відмінності склали 0,7 одиниць ($p > 0,05$). Значення табл. 1 свідчить про те, що контрольна і експериментальна групи до педагогічного експерименту за результатами ігрової діяльності перебувають на одному рівні.

З табл. 2 видно, що після педагогічного експерименту результати в контрольній групі не змінилися, а результати в експериментальній групі достовірно покращилися в більшості тестів. Недостовірні відмінності між показниками контрольної та експериментальної груп ми визначили у двох з шести тестів: «Оцінка точності дальніх кидків» і «Оцінка точності штрафних кидків».

Таблиця 1

Результати педагогічного спостереження за ігровою діяльністю студентів у баскетболі до педагогічного експерименту

Тест	Контрольна група		Експериментальна група		p
	Показник	Me	Показник	Me	
Швидкість бігу	4,6±0,1	0,7	4,6±0,1	0,7	>0,05
Швидкісна техніка	16,3±0,2	0,9	16,2±0,1	0,9	>0,05
Швидкість та спритність захисних пересувань	20,3±0,3	0,7	20,2±0,2	0,7	>0,05
Спеціальна витривалість	29,5±0,3	0,9	29,5±0,3	0,9	>0,05
Стабільність штрафних кидків	13,1±0,7	0,6	12,6±0,7	0,6	>0,05
Стабільність середніх кидків	5,7±0,4	0,9	5,7±0,4	0,9	>0,05
Точність довгої передачі у відрив	6,6±0,4	0,9	6,7±0,4	0,9	>0,05

Примітка: $P > 0,05$ — різниця статистично не достовірна

Таблиця 2

Спостереження за ігровою діяльністю студентів контрольної та експериментальної груп після педагогічного експерименту

Тест	Контрольна група		Експериментальна група		P
	Показник	Me	Показник	Me	
Оцінка влучності ближніх кидків	2,7±0,3	0,6	2,2±0,3	0,08	<0,05
Оцінка влучності дальніх кидків	1,7±0,1	0,9	1,4±0,1	0,9	>0,05
Оцінка влучності штрафних кидків	3,2±0,3	0,9	3,1±0,3	0,9	>0,05
Оцінка ефективності підбору	1,5±0,3	0,004	2,6±0,1	0,3	<0,05
Оцінка втрат м'яча в нападі	3,7±0,3	0,003	2,2±0,3	0,9	<0,05
Оцінка кількості результативних передач в нападі	2,1±0,3	0,9	1,7±0,3	0,3	<0,05

Примітка: $P > 0,05$, різниця є статистично не достовірна.

Необхідно уточнити, що дані, отримані в результаті педагогічного експерименту, порівнювалися з модельними характеристиками обстежуваних. При цьому нами було відзначено, що поліпшення результуючих показників привело до зменшення досліджуваних числових значень, а погіршення результуючих показників у обстежуваних студентів – до їх збільшення.

ВИСНОВКИ

1. Огляд літературних джерел з проблем дослідження показав, що основними засобами підвищення результативності ігрової діяльності у студентів які займаються баскетболом є ситуаційні завдання, які формує викладач і реалізуються гравцями в різному темпі і швидкості виконання ігрових завдань. Ефективність виконання даних завдань забезпечує застосування змагального методу навчання на заняттях з баскетболу.

2. Підвищення результативності ігрової діяльності у студентів які займаються баскетболом на заняттях фізичною культурою у вузі, пов'язане з вирішенням тактичних завдань, що підвищує ефективність вирішення ігрових та змагальних завдань і характеризується наступними показниками: збільшення влучності ближніх кидків, зростання ефективності підбору м'яча, зменшення випадків втрати м'яча в нападі, зростання кількості результативних передач в нападі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабушкин В.З. Подготовка юных баскетболистов/ В.З.Бабушкин. -К. :2005-282с.
2. Баскетбол: підручник для вузів фізичної культури / під ред. Ю.М. Портнова. - М.: АТ «Астра сім», 1997 - 480 с.
3. Волков В.Л. Основи теорії та методики фізичної підготовки студентської молоді: навч.посіб./В.Л.Волков.-К. :Освіта України, 2008.-256с.
4. Защук С.Г., Ивчатова Т.В. Баскетбол в физическом воспитании студентов нефизкультурных вузов // Проблемы физического воспитания и спорта. - 2010. - №5. - С. 69-72.
5. Баскетбол: довідник вболівальника. - Донецьк: Фенікс, 2000 - 352 с. - (Сер. «Майстер гри»).
6. Соловьев В.Н. Умственная и физическая работоспособность студентов как фактор адаптации к учебному процессу // Успехи современного естествознания. - 2004. - №8. - С. 69.
7. Журавльов, С.В. Баскетбол в маси: студенти «за»! // Планета Баскетбол. -2004. - Жовтень. - С. 48-50.